

Universitat Autònoma de Barcelona

Grau en Medicina

PRÀCTIQUES DE GRAU I

GUIA DE L'ALUMNE

Professors responsables

Mariano Sentí (UPF): maria.senti@upf.edu

Ramón Miralles (UAB): ramon.miralles@uab.cat

Josep-Eladi Baños (UPF): josepeladi.banos@upf.edu

Presentació

El pla d'estudis del grau en Medicina conjunt entre la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Autònoma de Barcelona estableix com a objectius principals una formació integral del coneixement mèdic i una aproximació precoç dels estudiants a la realitat de l'assistència sanitària en les seves diferents vessants. En aquest últim sentit, el que es vol és que els estudiants puguin conèixer molt aviat quin és l'escenari en el qual es desenvoluparà la seva activitat professional. Per assolir-ho, el pla d'estudis preveu tres assignatures, anomenades Pràctiques de Grau I, II i III, cursades en els tres primers cursos del grau, quan el contacte amb el món assistencial és encara molt escàs. No han de ser considerades com pràctiques clíniques, ja que els estudiants no disposen dels coneixements necessaris per aprofitar-les en aquest sentit. Aquestes es faran a partir de tercer curs del grau en diferents àmbits sanitaris que permetin assolir les competències desitjades.

Aquestes assignatures pretenen que el contacte dels estudiants amb l'activitat diària els permeti entendre la realitat assistencial, la participació dels diferents professionals sanitaris i la complexitat de la professió mèdica. Al mateix temps, es pretén que els estudiants puguin entendre el concepte de professionalisme i de com els factors psicològics i sociològics participen en la vivència de la malaltia. Per últim, però no en darrer lloc, Pràctiques de Grau vol mantenir la motivació dels estudiants pels seus estudis i facilitar-los la comprensió del lloc de les disciplines bàsiques en la pràctica clínica.

L'organització d'aquestes assignatures comporta l'existència de responsables acadèmics (de les dues universitats) i de tutors de les institucions participants en el programa de pràctiques. Les universitats vetllaran per una comunicació fluida entre uns i altres i demanen que els estudiants coneguin clarament les seves responsabilitats en cada aspecte de l'assignatura.

Objectius educatius

1. Prendre contacte amb la realitat assistencial abans de la formació clínica.
2. Conèixer les característiques del sistema sanitari i dels professionals que hi intervenen.
3. Establir relació amb el món de l'assistència clínica.
4. Conèixer els aspectes psicosocials vinculats a la salut (l'estudiant ha de comprendre la persona humana, com un ésser multidimensional, en el qual la interrelació de factors biològics, psicològics i socials condiciona els estats de salut i malaltia i les seves manifestacions).
5. Reflexionar sobre la complexitat de la relació entre pacients i professionals sanitaris (situacions problemàtiques resultants dels canvis sociològics i demogràfics, fenòmens migratoris).

Competències que s'han d'assolir

1. Conèixer els fonaments de l'ètica mèdica.
2. Aplicar els valors personals i professionals d'excel·lència, altruisme, sentit del deure, responsabilitat, integritat i honestat a l'exercici de la professió.
3. Conèixer els aspectes de la comunicació amb pacients, familiars i el seu entorn social.
4. Conèixer els models de relació clínica (entrevista, comunicació verbal, comunicació no verbal) i les interferències.
5. Comprendre la importància del treball en equips multidisciplinaris.

Característiques acadèmiques

L'assignatura impartida serà Pràctiques de Grau I (PG-I en endavant). És de caràcter obligatori i té un valor acadèmic de 4 crèdits ECTS. Cada crèdit ECTS equival aproximadament a 25 hores de treball de l'alumne per assolir les competències (assistència a les estades + temps d'estudi o treball). Per tant, el nombre d'hores calculat per completar l'assignatura és de 100 hores. Les activitats en els centres sanitaris es faran sota la supervisió d'un tutor, que estarà en estret contacte amb els professors responsables de l'assignatura. Donades les

característiques de l'assignatura i el fet que l'objectiu principal és el coneixement bàsic del sistema sanitari, així com el contacte inicial amb el món assistencial, els tutors han de ser professionals sanitaris que coneguin l'entorn on desenvolupen la seva activitat; en aquest sentit, poden ser professionals d'infermeria o metges. A més dels tutors, cada grup d'alumnes tindrà assignat un dels tres professors coordinadors responsables de l'assignatura (M. S., R. M. i J. E. B.), per resoldre qualsevol incidència relacionada amb les pràctiques i a qui haurà de lliurar els materials d'avaluació (vegeu la secció d'“Avaluació”).

Organització de les activitats

La presència als centres de destinació serà a les tardes, en períodes de dues setmanes, amb una durada de 5 hores cada tarda (15.00-20.00 h), de dilluns a divendres (10 dies hàbils). Els tres grups de centres col·laboradors on es faran les pràctiques són els següents:

- **Grup A (atenció primària):** inclou estades en centres d'assistència primària (CAP). Els estudiants s'integraran en les consultes ambulatories amb els professionals sanitaris (metges i/o infermeres). Els CAP on es faran les pràctiques són CAP docents que habitualment ja eren col·laboradors amb la UAB, i actualment amb la UPF (grau conjunt UAB-UPF).
- **Grup B (atenció hospitalària):** inclou centres hospitalaris del Parc Salut Mar (Hospital del Mar, Hospital de l'Esperança) o d'altres institucions. Els estudiants s'integraran en les plantes d'hospitalització i les unitats d'infermeria.
- **Grup C (atenció sociosanitària/salut mental i altres):** inclou centres sociosanitaris del Parc Salut Mar (Centre Fòrum de l'Hospital del Mar) i també unitats d'hospitalització de salut mental del mateix Centre Fòrum (o en algun cas, d'altres institucions). També s'inclouen algunes unitats sociosanitàries ubicades a l'Hospital de l'Esperança (convalescència i pal·liatius). Els estudiants s'integraran en algunes de les activitats assistencials del centre o d'aquestes unitats. Opcionalment podran participar en aquest grup altres àrees del sistema sanitari.

Està previst que els estudiants passin per cadascun dels tres tipus de centres (A, B i C), al llarg dels tres primers cursos del grau. És a dir, en el segon i tercer curs, els estudiants s'organitzaran de manera que s'incorporin als grups de centres on no havien estat en el curs anterior. Això es farà de manera rotatòria, a fi que tots els alumnes passin pels tres grups, durant el seu període de formació de grau.

Els professors responsables d'aquesta assignatura són Mariano Sentí (maria.senti@upf.edu), Ramón Miralles (ramon.miralles@uab.cat) i Josep-Eladi Baños (josepeladi.banos@upf.edu).

Assignació d'estudiants

Estudiants de primer curs (assignatura Pràctiques de Grau I)

L'assignació temporal per grups d'estudiants de primer curs serà la següent:

- Aleatòriament, els estudiants s'han dividit en 3 grups de 20 alumnes, aproximadament (20 grup A, 20 grup B i 20 grup C). Cada grup se subdivideix en dos subgrups de 10 alumnes, aproximadament, que faran les pràctiques en dos períodes. Un cop hagin arribat al lloc de la pràctica, es repartiran entre els tutors (metges o infermeres), de manera que cada tutor tindrà assignats dos estudiants (vegeu la figura 1).

Figura 1. Grups PG-I .

	Grup A (atenció primària) 20 alumnes	Grup B (atenció hospitalària) 20 alumnes	Grup C (atenció sociosanitària/ salut mental/altres) 20 alumnes
Primer període de 2 setmanes	10 alumnes (repartits entre 5 tutors, de manera que cada tutor tindrà 2 alumnes)	10 alumnes (repartits entre 5 tutors, de manera que cada tutor tindrà 2 alumnes)	10 alumnes (repartits entre 5 tutors, de manera que cada tutor tindrà 2 alumnes)
Segon període de 2 setmanes	10 alumnes (repartits entre 5 tutors, de manera que cada tutor tindrà 2 alumnes)	10 alumnes (repartits entre 5 tutors, de manera que cada tutor tindrà 2 alumnes)	10 alumnes (repartits entre 5 tutors, de manera que cada tutor tindrà 2 alumnes)

Activitats que han de fer els estudiants acompanyats pel tutor

Les principals activitats que es pretén que facin els estudiants, sempre depenent del centre on desenvolupin les seves pràctiques, seran les següents:

- Acompanyar el tutor en la pràctica assistencial/professional regular, per tal d'establir una primera aproximació a la realitat de l'assistència sanitària en les seves diferents vessants en el lloc on aquesta es desenvolupa (competències 1-5).
- Conèixer les característiques del sistema sanitari en el nostre entorn, especialment la seva universalitat i l'absència de cost directe per als pacients (principi d'equitat); saber que això és un avenç social, però també una responsabilitat per als professionals (objectiu educatiu 2 i competència 2).
- Conèixer els circuits d'assistència sanitària: mitjans per sol·licitar l'assistència, vies d'ingrés, informació que reben, unitats implicades, tipus d'atenció (competència 3).
- Observar els principis de l'anamnesi i de la rutina de l'exploració física (competència 4).
- Conèixer els principals documents de rutina assistencial que s'empren a l'àmbit sanitari (competència 4).
- Observar la relació que s'estableix entre professionals sanitaris, pacients i famílies per entendre la vivència del procés d'emmalaltir i les seves conseqüències (competències 1 i 4).
- Observar els procediments habituals emprats per la determinació de constants vitals (temperatura, freqüència cardíaca, pressió arterial, freqüència respiratòria, intensitat del dolor) (competència 4).
- Observar les tècniques bàsiques de cura del pacient (mobilització, aplicació i canvi d'apòsits, injeccions subcutànies, intramusculars i intravenoses, col·locació de sondes, aplicació de col·liris i cremes) (competència 4).
- Interactuar amb els diferents professionals sanitaris (metges, infermers, treballadors socials, fisioterapeutes, psicòlegs, auxiliars d'infermeria), així com d'altres professionals que treballen en els centres (administratius, secretàries, professionals de la gestió, atenció a l'usuari, mediadors culturals) (competència 5).
- Conèixer el funcionament dels centres i de les unitats assistencials (competència 5).

Material que ha de portar l'alumne

Cal recordar que els alumnes han de portar una bata blanca, una llibreta i un llapis per fer-hi anotacions (de moment no cal portar fonendoscopi ni altres instruments específics).

Avaluació

Tindrà tres parts (entre parèntesis, contribució a la qualificació final):

1. **Avaluació per part dels tutors (30%)**: cada alumne serà avaluat pel seu tutor per determinar el grau d'assoliment de les competències preestablertes mitjançant un formulari dissenyat per a aquest fi.
2. **Diari de pràctiques (blog) (40%)**: cada alumne farà un diari escrit en què descriurà les tasques que ha observat o que ha realitzat, i també pot fer una avaluació personal d'aquestes activitats. L'haurà de lliurar obligatòriament a un dels professors responsables de l'assignatura (M. S., R. M. o J. E. B.) durant la setmana següent a l'acabament de les pràctiques. **Els alumnes del grup A (primària) l'hauran d'enviar al professor J. E. B.; els del grup B (hospitals), al professor M. S., i els del grup C (socio sanitari/salut mental), al professor R. M.** (a la primera pàgina d'aquesta guia estan les adreces de correu dels professors). En resum, aquest blog (o diari) serà una narració objectiva de l'activitat diària. Aquest diari de pràctiques ha de tenir l'estructura següent:
 - Primera pàgina: nom i cognoms de l'alumne, període de realització de les pràctiques, lloc i nom del tutor.
 - De la segona a l'onzena pàgina: s'haurà de redactar un informe (extensió entre mitja pàgina i una de sencera) per cada dia de pràctiques.
3. **Portafoli reflexiu (30%)**: cada alumne farà un portafoli en què destacará els aspectes més rellevants que, en la seva opinió, han tingut les pràctiques. El portafoli ha de ser una reflexió global sobre tota l'activitat realitzada. L'estructura d'aquest portafoli ha de ser la següent:
 - Primera pàgina: nom i cognoms de l'alumne, període de realització de les pràctiques, lloc i nom del tutor.

- Segona pàgina: ha d'incloure un resum executiu entre mitja i una pàgina sobre els aspectes més rellevants que surten més detalladament en les pàgines següents.
- De la tercera a la cinquena pàgina: en aquesta secció s'ha d'incloure la reflexió personal i crítica sobre les activitats de les pràctiques. Entre aquests aspectes s'ha de considerar (de manera no exhaustiva) el que s'ha après (coneixements, habilitats, actituds), les necessitats de millora personal en l'àmbit professional i l'avaluació crítica de les pràctiques (organització, tutors, institucions).

Recomanacions: tipus de lletra, arial; mida, 12 punts; espais, 1,5 línies.

Recuperació

En el cas que la qualificació global dels informes a la convocatòria ordinària sigui insuficient, pot haver-hi la possibilitat de fer-ne la recuperació durant el mes de juliol mitjançant l'enviament dels informes degudament corregits.

Bibliografia

Els estudiants han de consultar totes les fonts que considerin oportunes per entendre les situacions que es trobaran al llarg de les estades. Com a bibliografia general es recomana:

Obres generals

- ANÒNIM. *Dorland, diccionario enciclopédico ilustrado de medicina*. 30a. ed. Madrid: Elsevier, 2005.
- BORRELL, F. *Manual de entrevista clínica*. 2a. ed. Barcelona: Ed. Doyma, 1993.
- CLÈRIES, X. *La comunicación. Una competencia esencial para los profesionales de la salud*. 1a. ed. Barcelona: Elsevier Masson, 2006.
- FOZ, M.; LLAURADÓ, E.; RAMIS, J. *Diccionari enciclopèdic de medicina*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000.
- GLASS, L. *Sé lo que estás pensando: utiliza los cuatro códigos del lenguaje corporal*. 1a. ed. Barcelona: Paidós, 2003.

- GROOPMAN, J. *¿Me está escuchando, doctor? Un viaje por la mente de los médicos*. Barcelona: RBA, 2008.
- LAÍN ENTRALGO, P. *La relación médico-enfermo*. 1a. ed. Madrid: Alianza Editorial, 1983.
- SKRABANEK, P. *La muerte de la medicina con rostro humano*. 1a. ed. Madrid: Editorial Díaz de Santos, 1999.
- SKRABANEK, P.; McCORMICK, J. *Sofismas y desatinos en medicina*. Barcelona: Doyma, 1992.
- TIZÓN, J. L. *Pérdida, pena, duelo: vivencias, investigación y asistencia*. 1a. ed. Barcelona: Paidós, 2004.

Medicina interna

- ROZMAN, C. (dir.). *Farreras-Rozman. Medicina interna*. 16a. ed. Madrid: Elsevier España, S.L., 2009.
- KASPER, D. L. *Harrison. Principios de medicina interna*. 16a. ed. Mèxic: McGraw-Hill Interamericana, 2005.
- CECIL, R. L. *Cecil Medicine*. 23a. ed. Filadèlfia: Saunders-Elsevier, 2008.

Altres documents d'interès

- “Història clínica, tecnologies de la informació i drets del pacient”. *Quaderns de Bona Praxi*, 28. Abril del 2010. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Centre d'Estudis Col·legials. Disponible gratuïtament a: <http://www.comb.cat/cat/comb/publicacions/bonapraxi/home.htm> [consultat el març del 2011].
- “El consentiment informat. La presa de decisió informada del pacient”. *Quaderns de Bona Praxi*, 25. Abril del 2010. Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Centre d'Estudis Col·legials. Disponible gratuïtament a: <http://www.comb.cat/cat/comb/publicacions/bonapraxi/home.htm> [consultat el març del 2011].

ANNEX 1

Centres hospitalaris i centres d'atenció primària on es faran les
Pràctiques de Grau I, II i III

HOSPITAL DEL MAR

Passeig Marítim 25-29

Barcelona 08003

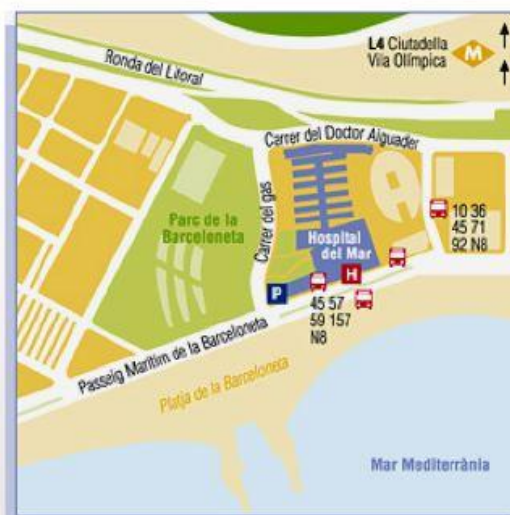
hospitaldelmar@parcdesalutmar.cat

Tel 93 248 30 00

Fax: 93 248 32 54

(mes details web :
www.parcdesalutmar.cat)

Grau en Medicina
conjunt UAB-UPF

Centre Fòrum

hospitaldelmar

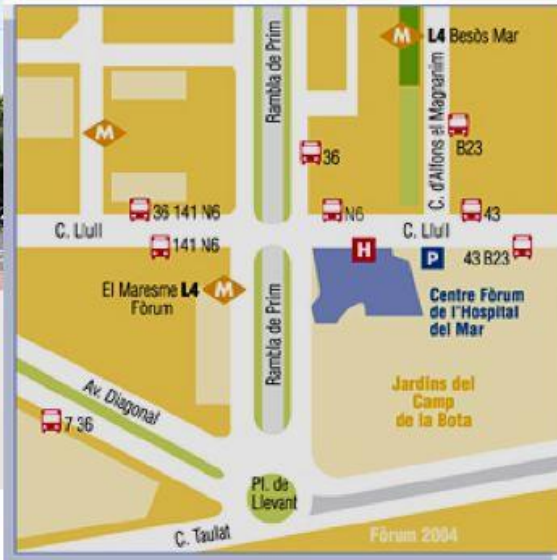

Llull, 410
08019 Barcelona
Telf. 93 254 13 13
Fax. 93 254 13 15

(mes details web :
www.parcdesalutmar.cat)

Grau en Medicina
conjunt UAB-UPF

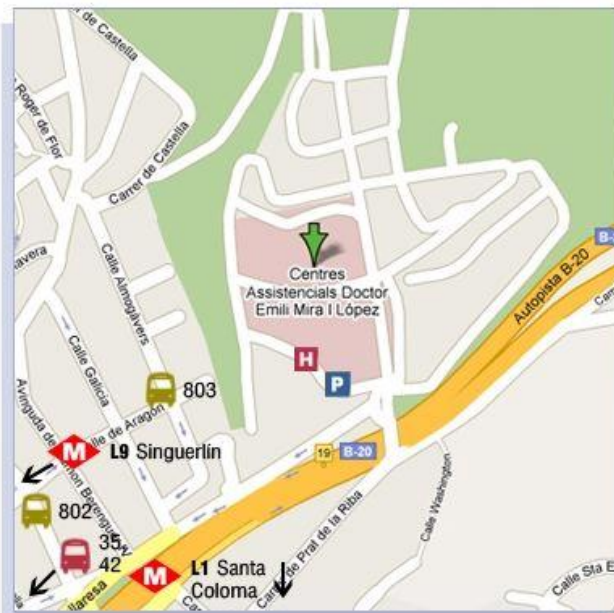
CENTRE EMILI MIRA

Carrer Prat de la Riba 171
Recinte Torribera 08921
Santa Coloma de Gramanet
Tel. 93 462 89 00
Fax. 93 468 37 42

cemilimira@parcdesalutmar.cat

(mes details web :
www.parcdesalutmar.cat)

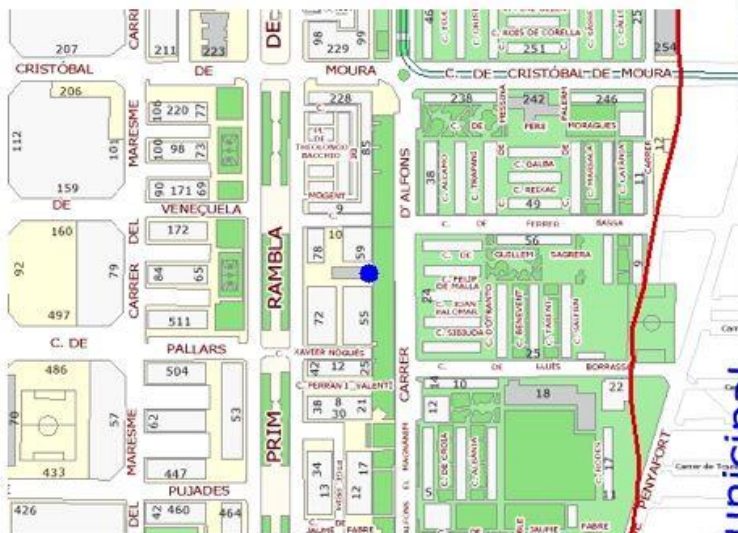
**Grau en Medicina
conjunt UAB-UPF**

Centre D'atencio Primaria BESOS

C/ Alfons El Magnànim, 57, 08019 Barcelona
93 278 82 35

Professor/a de referència y també tutor : Dr Manel Anoro

CAP Besòs

Recomenacions : agafar la línia groga metro i baixar a la parada de Besòs Mar. Només hi ha una sortida. El CAP està una mica amagat en un carrer que surt a l'esquerra de l'oficina de la Caixa.

per alumnes assignatura Practicas de Grau
Grau en Medicina conjunt UAB-UPF (Campus Universitari Mar; Unitat Docent Hospital del Mar)

CAP Larrard

Centre Atenció Primària LARRARD

Travessera de Dalt, 79.

08024 Barcelona.

Telf 902 011 040

Fax 932 855 061

Profesor/a de referència : Dra Alba Blanch

per alumnes assignatura Practicas de Grau.
Grau en Medicina Conjunt UAB-UPF (Campus Universitari Mar; Unitat Docent Hospital del Mar)

CAP Sant Martí

Centre Atenció Primària SANT MARTÍ

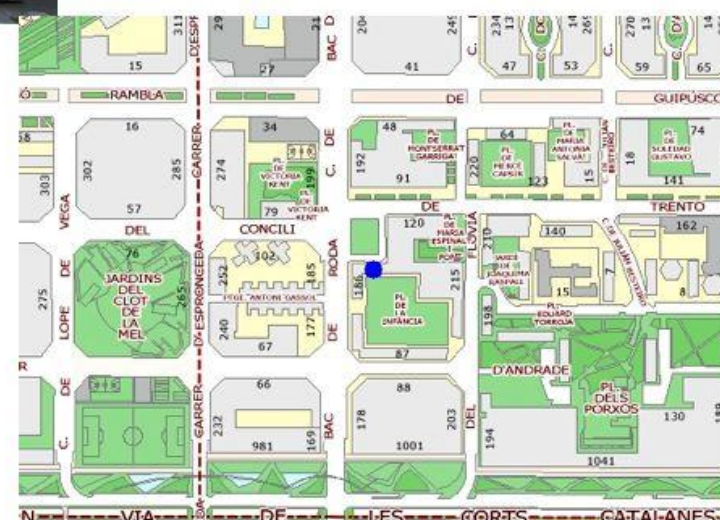
Pl. de la Infància, s/n

(cantonada fluvia)

08020 Barcelona

Tel : 93 307 04 12

Professor/a de referència : Josep Mª Verdú

per alumnes assignatura Practicas de Grau en Medicina, Grau Conjunt UAB-UPF (Campus Universitari Mar; Unitat Docent Hospital del Mar)

